

До Председателя на Конституционния Съд на Република България

проф. д.ю.н Борис Велчев

ПРАВНО МНЕНИЕ

От проф. д-р Пенчо Пенев по конституционно дело №4/2021

Уважаеми конституционни съдии,

Поканен съм да дам правно мнение по к.д 4/2021 във връзка с искането на Президент на Република България за обявяване на противоконституционност на разпоредби от Наказателно процесуалния кодекс и Законът за съдебната власт.

Ще бъда пределно кратък. Новата уредба относно създаването на фигурата на прокурор разследващ Главния прокурор или негов заместник е противоконституционна защото:

1. Такава правна фигура е конституционно нетърпима, тъй като не се вменява в конституционната рамка очертана в чл.126 и чл.127 от Конституцията, където са посочени иманентните правомощия на прокурора като орган на съдебната власт. Предлаганата фигура няма да е прокурор с присъщите в чл.127 правомощия, а изкуствено създаден контролор и ексекютор с едно само правомощие, упражнявано само спрямо едно или няколко лица. Всяко излизане извън това правомощие ще е недопустимо, защото ще го прави зависимо от Главния прокурор, а целта на законодателната промяна е да няма такава зависимост. Това няма да е прокурор, а друга фигура, неопределена конституционно. Няма удовлетворителен отговор въпросите: как и от кого ще се атестира това лице или няма да подлежи на атестация, какви ще са правилата за повишаване в ранг или те няма да важат за него, на какви основания ще може да му се търси дисциплинарна отговорност или и това ще е невъзможно. Изобщо липсва каквато и да било конституционна опора за създаване на такава фигура. Прокурор, който не може да функционира като нормален редови прокурор, но може да обвинява Главния прокурор е нещо напълно алогично (този, който може по-голямото би трябвало да може по-малкото) и затова представлява юридически абсурд. Неслучайно никъде в света няма такава екзотика.
2. Функцията на това лице да разследва и обвинява е процесуално ампутирана – то не може да има свой самостоятелен следствен апарат.
3. Конструкцията противоречи на тълкувания на Конституционния съд относно статуса на органите на съдебната власт, включително правомощията им по повод обвинения срещу Главния прокурор, което издава неприятния факт, че законодателят не е наясно с правната сила на тълкувателните актове на Конституционния съд – нормативното и казуалното тълкуване, което той прави в своите решения. Конституционният съд прие, че в съответствие с конституционната уредба е правомощието не извънреден, а редови

прокурор да разследва при необходимост Главния прокурор. Оттук нататък можеше да последват законодателни промени, но не такива, които предлага законодателя сега, а за да се улесни практически такава възможност.

4. Накрая, извън съображенията за конституционосъобразност ще посоча и едно за целесъобразност, свързано с оптималното функциониране на правовата държава, в частност осъществяване на обвинителната функция в рамките на съдебната власт. Има опасност да се създаде ленива, или обратното, свръхактивна съдебна бюрокрация, която за времето на упражняване на правомощията си да не прави нищо или обратното, с преувеличени непропорционални действия периодично да внася смут в системата. А това поражда дълбоко съмнение в полезността на предлаганото разрешение. Законодателят залага на една фигура много спорна от конституционна гледна точка и съмнително ефективна от гледна точка на поставената цел.

С уважение:

Проф. д-р Пенчо Пенев

18.03.2021